

Роменський С. Г.,
студент 4-К-Н курсу юридичного факультету
ННІЗДН НАВС

НАРОДНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ І ВИБОРЧЕ ПРАВО В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Категорія «народний суверенітет» відноситься до числа обов'язкових вихідних принципів будь-якої демократичної конституції. Історично вона виникла в ході революційної боротьби народів проти феодального абсолютизму (XVII – XVIII ст.) і протиставлялася претензіям монархії на необмежену владу. Таким чином, поняття суверенітету (що означає верховну владу, незалежність), розроблене ще XVI ст. французьким дослідником Жаном Боденом для обґрунтування безроздільно державної влади, було використано в новому значенні: для затвердження демократичної концепції держави і народовладдя.

Принцип народного суверенітету означає верховенство і незалежність народу як повновладного суб'єкта, який самостійно здійснює управління суспільством і державою. Відповідно до цього принципу «всі конституційні правомочності державної влади (законодавчої, виконавчої, судової) виходять від народу через його вільно виражену волю».

Актуальність обраної теми визначається неоднозначністю категорії «народний суверенітет», його змісту і сутності серед дослідників.

На особливу увагу заслуговує таке політичне право, як виборче. Наслідком реалізації його є формування таких ланок державного механізму, як парламент і нерідко глава держави. Як зазначалося, саме з наявністю в особи виборчого права звичайно пов'язують стан її громадянства.

Предметом вивчення даної наукової роботи є народний суверенітет як правова категорія, механізм і проблеми його забезпечення в державі, а також система здійснення виборчого права в зарубіжних країнах і її характеристика.

Метою роботи є дослідження змісту і суті поняття «народний суверенітет», «вибори», «виборче право» дослідження їх практичної реалізації та проблем забезпечення.

Завдання дослідження: простежити розвиток вчення про суверенітет в цілому, розглянути три його аспекти – державний, народний і національний суверенітет, вивчить різні концепції народного суверенітету зарубіжних і вітчизняних дослідників і державознавців, усвідомити зміст таких термінів як проведення виборчого права в зарубіжних країнах. Його види: активне, пасивне. Роз'яснити зміст терміну «вибори». Дати класифікацію виборчих систем.

Теоретичну основу даної роботи склали праці зарубіжних і вітчизняних дослідників, таких як Жан-Жак Руссо, Жак Марітен, Георг Єллінек, Володимир Хевсаков, Павло Новгородцев, Владислав Нерсесянц та інші.

Методологічну основу дослідження склали методи пізнання, розроблені наукою і апробовані практикою. Серед них визначальне значення відводяться діалектичному підходу, яке прикладають до таких явищ, як «суверенітет держави», «суверенні права», «гарантії державного суверенітету», «виборче право», «вибори», «виборча система» та іншим. Самостійну роль відіграють системно-структурний, історичний,

функціональний, статистичний та інші методи пізнання. Так, метод історичного дослідження дозволив простежити динаміку категорій «суверенітет», «виборче право» у вітчизняному державознавстві. Застосування названих методів дозволило цілісно і всебічно досліджувати обрані об'єкти.

Суверенітет, як правове явище, являє собою верховенство і незалежність публічної влади, які у сукупності відносин, врегульованих конституційно правовими нормами та міжнародно-правовими нормами. Ці відносини поділяються критичному аналізу юристів, політиків, дипломатів з точки зору їх ефективності для забезпечення захисту прав і свобод людини і громадянина, а також для управління на відповідних територіях.

Правова категорія «суверенітет» багатовимірна та складається з трьох аспектів: «державний суверенітет», «народний суверенітет» та «національний суверенітет».

Державний суверенітет – це верховне, невідчужуване право держави самостійно вирішувати свої питання внутрішнього і зовнішнього характеру, дотримуючись законність і загальновизнані принципи і норми міжнародного права.

Народний суверенітет – верховне, невідчужуване право народу визначити свою долю, бути єдиним, ні від кого і не від чого незалежним носієм і виразником верховної влади в державі і суспільстві.

Закріплення в основах конституційного ладу багатьох держав суверенітету народу говорить про побудову системи держави і права на основі доктрини природних і невідчужуваних прав людини. Саме народ делегував частину своєї природної свободи на користь державної влади і наділив державу повноваженнями вимагати від кожного індивіда підпорядкування дій і рішень органів державної влади в межах, встановлених в конституції. Частина, що залишилася свободи громадян складається не тільки з прав і свобод, закріплених в конституції, але і з інших невідчужуваних прав. Тому нерідко в науковій літературі можна зустріти твердження про вторинність державного суверенітету по відношенню до народного суверенітету в справді демократичній, правовій державі.

Отже, зміст народного суверенітету не передбачає безпосереднього вирішення народом всіх громадських і державних питань, постійного управління справами держави з боку всієї соціальної спільності. Тому причетність кожного громадянина як суб'єкта народного суверенітету до управління справами держави може бути відчутна лише при проведенні референдумів, виборів і використанні інших механізмів безпосередньої демократії.

Синчук О. Л.

студент 1 курсу Хмельницького відділення
ННІЗДН НАВС

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини та громадянина, захист прав кожного на території України і в